Eduskunnan hallintovaliokunta
HaV@eduskunta.fi

Lausuntopyyntönne:

E 30/2025 vp: Valtioneuvoston kirjelmä eduskunnalle komission ehdotuksista Euroopan parlamentin ja neuvoston asetusten muuttamisesta strategisiin haasteisiin vastaamiseksi (koheesiopolitiikan väliarviointi)

Kuntaliitto kiittää mahdollisuudesta lausua koheesiopolitiikan väliarviointiin liittyvästä Euroopan parlamentin ja neuvoston asetusten muuttamisesta strategisiin haasteisiin vastaamiseksi. Kuntaliiton lausuntoa on pyydetty alueiden näkökulmasta, hallintovaliokunnan toimiala huomioiden.

Koheesiopolitiikan väliarviointi sisältyy voimassa oleviin EU-säädöksiin. Komission ehdotukset koskevat yksinomaan käynnissä olevan EU:n monivuotisen rahoituskehyksen 2021-2027 määrärahojen käyttöä.

Ohjelmamuutokset vapaaehtoisia - komission esittänyt kannusteita ohjelmamuutosten tekemiseksi

Muuttuneessa geopoliittisessa tilanteessa komissio on nähnyt tärkeäksi kannustaa jäsenmaita hyödyntämään nykyisen EU-ohjelmakauden 2021-2027 väliarviointia mahdollisuutena koheesiopolitiikan ohjelmien sisällöllisten painotusten tarkentamiseen. Yhtenä erityiskohteena ovat EU:n itäiset raja-alueet, jotka ovat kärsineet Venäjän Ukrainaan kohdistaman täysimittaisen sodan seurauksista. Erityisinä teemoina komissio on nostanut puolustusinvestoinnit, kilpailukyvyn vahvistamiseen tähtäävät toimet sekä mm. vähähiiliseen energiaan sekä kohtuuhintaiseen asumiseen liittyvät teemat.

Valtioneuvoston kirjelmässä on esitetty tavoitteena, että kuluvaan kehyskauteen ehdotettujen uusien strategisten painopisteiden ensisijainen fokus olisi puolustuksessa, turvallisuudessa ja varautumisessa. Suomen osalta mahdolliset muutokset koskevat lähinnä EU:n rakennerahasto-ohjelmaa.

Suomen kansallinen EU:n rakennerahasto-ohjelma Uudistuva ja osaava Suomi 2021–2027 -ohjelma tukee elinkeino-, energia-, ilmasto-, innovaatio-,

CC BY

Suomen Kuntaliitto
www.kuntaliitto.fi
etunimi.sukunimi@kuntaliitto.fi

Finlands Kommunförbund
www.kommunforbundet.fi
fornamn.efternamn@kommunforbundet.fi

koulutus- ja työllisyyspolitiikkaa sekä syrjäytymisen ja köyhyyden vastaista työtä. **Komission ehdottamia puolustusinvestointeja tulee tarkastella aluelähtöisesti työllisyyttä ja yrittäjyyttä edistävästä näkökulmasta sekä alueellisen ja paikallisen kokonaisturvallisuuden sekä huoltovarmuuden näkökulmista.** Kirjelmässä esitetyn arvion mukaan Suomen kansallisessa rakennerahasto-ohjelmassa uudelleen kohdennettavan EU-osarahoituksen minimimäärä on noin 290 milj. euroa (15 % vähimmäisosuus ohjelman EU-rahoituskehyksestä).

Kuntaliitto näkee komission tarjoaman mahdollisuuden kuluvan EU-ohjelmakauden rakennerahasto-ohjelmaa koskeviin sisältömuutoksiin hyvänä erityisesti itäraja-alueiden kehittämisen näkökulmasta. Mahdollisten uusien tavoitteiden mukaisten ohjelmamuutosten myötä rahoitettuja toimien toteutusaikaa pidennetään vuodella eli v. 2030 asti. Tämä on hyvä jousto ja lisää entisestään todennäköisyyttä hyödyntää koko ohjelman rahoitus täysimääräisesti. Samalla tulee huolehtia siitä, että ohjelmamuutosten myötä tarvittavat tekniset ja tietojärjestelmään liittyvät muutokset tehdään ohjelman hallintoviranomaisen TEM:n toimesta mahdollisimman ripeästi ja sujuvasti.

Huomiot koskien kirjelmässä esitettyä taloudellisten vaikutusten arviointia - ei 100% tukia

Kirjelmässä todetaan, että valtioneuvosto voi hyväksyä lähtökohdan, jossa korotettaisiin EU:n ennakkomaksuja jäsenvaltioille sekä EU-rahoitusosuutta niiden kohdentuessa edellä mainittuihin strategisiin painopisteisiin. Suomi on tähän asti suhtautunut kriittisesti 100 %:n tukiosuuksiin eri rahastojen ohjelmien toteutuksessa ja samasta linjasta tulee pitää johdonmukaisesti kiinni kaikkia komission esittämiä teemoja koskien.

Näihin edellä mainittuihin kirjelmässä esitettyihin tarkasteluihin liittyen Kuntaliitto ilmaisee huolensa siitä, että Suomi ottaisi käyttöön komission tarjoaman 100%:n tuen uusille toimintalinjoille kohdennetuille toimille. Käytännössä tämä pienentää Suomen rakennerahasto-ohjelman kokonaiskehystä. Valtion ei tule säästää EU:n rakennerahasto-ohjelmasta, joka edistää elinkeinojen ja työllisyyden kasvua sekä TKI- ja osaamisen kehittämistä ja sosiaalisen osallisuuden vahvistamista. Myöskään ei tule laskea sen varaan, että kunta- ja muulla julkisella osarahoituksella kompensoitaisiin valtion vähenevä vastinrahaosuus.

SUOMEN KUNTALIITTO

Annukka Mäkinen
kehittämispäällikkö, aluekehitys